

ORDE VAN DIENST

3^e Zondag na Pinksteren, 5 juni 2016
Bosbeskapel, Wijkgemeente Den Haag Zuidwest

Voorganger: ds. Nico Riemersma
Ouderling: Ypie Veer-Ronner
Diaken: Debbie Schöder
Lector: Elize van der Kooij
Organist: Wim Vermeulen

Orgelspel Welkom

VOORBEREIDING

Stilte

Bij het begin van het orgelspel gaan we staan

Binnendragen van het licht

in verbondenheid met allen die in Jezus' naam samenkomen

Aanvangslied: Psalm 105 : 1

1 Loof God de Heer, en laat ons blij - de
zijn glo - rie - rij - ke naam be - lij - den.
Meld ie - der volk en elk ge-slacht
de won - de - ren die God vol-bracht.
Gij die van har - te zoekt de Heer,
ver - blijd u, geef zijn naam de eer.

Bemoediging en drempelgebed

V: Onze hulp is in de naam van de HEER

G: DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT

V: Die trouw houdt tot in eeuwigheid

G: EN NIET LAAT VAREN DE WERKEN VAN ZIJN HANDEN.

V: Heer, onze God,

wat zijn wij zonder U?

onze geest heeft uw licht nodig,

onze wil uw kracht,

onze ziel uw vrede.

Neem Gij ons leven in uw hand

en reinig ons van ongerechtigheid.

Vernieuw ons naar het beeld van de Messias,

opdat wij waarlijk uw kinderen mogen zijn

u mogen liefhebben en dienen

met als onze krachten.

G: AMEN.

(daarna gaan we zitten)

We zingen: Psalm 98 : 1 en 3

1 Zing een nieuw lied voor God de He - re,
 want Hij bracht won - de - ren tot stand.
 Wij zien Hem heer-lijk tri - om - fe - ren
 met op - ge - he - ven rech-ter-hand.
 Zing voor de Heer, Hij o - pen-baar - de
 be - vrij-dend heil en bin - dend recht
 voor al - le vol - ke - ren op aar - de.
 Hij doet zo - als Hij heeft ge-zegd.

3. Laat heel de aarde een loflied wezen,
de psalmen gaan van mond tot mond.
De naam des Heren wordt geprezen,
lofzangen gaan de wereld rond.
Hosanna voor de grote koning,
verhef, bazuin, uw stem van goud,
de Heer heeft onder ons zijn woning,
de Heer die bij ons intocht houdt.

Kyriëgebed

Laten wij de Heer aanroepen voor de nood van de wereld
en ook zijn naam prijzen,
want zijn erbarmen heeft geen einde en kent geen grenzen.

Heer onze God,
dat verhaal dat vandaag centraal staat,
over die dodenopwekking,
dat roept bij zoveel mensen zoveel pijn op en zoveel verdriet,
omdat het hen doet denken aan dat kind dat zij verloren.
Heer, dat komt dan allemaal weer terug, als je dit verhaal hoort:
hoe het allemaal was gebeurd,
de begrafenis,
dat je je kind naar het graf moet brengen,
eerder dan jijzelf weggedragen wordt
maar bovenal al dat verdriet en die enorme pijn die boven kwam, daarna
en die maar niet ophielden,
en waarover je ook niet eindeloos kon praten,
bang als je was dat mensen je zouden gaan mijden,
omdat je er maar steeds weer over sprak
en mensen vonden dat je maar een keer moest ophouden,
en dat kon je maar niet.
En het leek wel alsof niemand dat zag.
Heer, dat alles leggen wij dan maar U voor,
in de hoop dat U dat ziet,
erover met ontferming wordt bewogen,
en naar deze mensen toekomt.
Zo bidden wij allen tezamen:

HEER ont - - ferm U.

Chris - tus, ont - ferm U.

HEER, ont - - ferm U.

Gloria: Psalm 145 : 1 en 2 (staand)

1 O Heer, mijn God, Gij koning van 't heel al,
 ik wil uw naam ver-hef-fen bo-ven al.
 Van dag tot dag roem ik uw ma-jes-teit,
 ik ze-gen U voor eeu-wig en al-tijd.
 Groot is de Heer, zijn groot-heid zij ge-pre-zen,
 groot is zijn naam, zijn on-door-gron-delijk we-zen.
 Van mond tot mond gaan uw ge-duch-te da-den,
 van eeuw tot eeuw slaat men uw wer-ken ga-de.

Liedboek Online

2. Ik zal getuigen van uw heerlijk licht,
 van al de wonderen die Gij hebt verricht,
 opdat men alom spreke van uw kracht,
 en roeme in uw overwinningsmacht.
 Uw grootheid, Heer, gaat boven mijn begrippen,
 uw goedheid, Heer, is altijd op mijn lippen
 en juichend zal men overal bezingen
 uw recht, o Heer, uw trouw aan stervelingen.

DIENST VAN HET WOORD

Groet

V: De Heer is met u.

G: ZIJN VREDE IS MET U.

Gebed bij de opening van de Schrift

Heer, onze God

Gij die levenden en doden in uw handen houdt,
wek ook in onze samenleving op tot leven
door Hem, die Uw profetische stem is onder ons,
Jezus Messias, onze Heer,
hoop voor alle mensen, die in de marge leven
en voor wie niemand opkomt.

Amen.

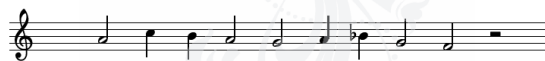
We zingen: Psalm 88 : 6

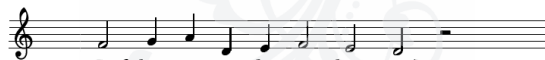
6 Doet Gij aan do - den won - deren, Heer?

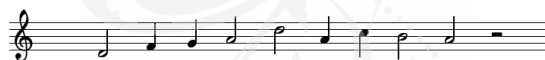
Staan schim - men op om U te prij - zen?

Ver - meldt het graf uw gunst - be - wij - zen?

Geeft het uw won - der - wer - ken weer?

Her - kent men in dat eind - loos duis - ter

uw trouw, ge - rech - tig - heid en luis - ter?

Inleiding over het omgaan met wonderverhalen

(zie mijn lekenpraatje 'Hoe met wonderverhalen om te gaan',
dat op mijn website is te vinden)

Tenachlezing: 1 Koningen 17 : 17 – 24 *(in eigen vertaling)*

- 17 En het gebeurde na deze gebeurtenissen
dat de zoon van de vrouw, de meesteres van het huis, ziek werd.
En zijn ziekte werd zeer sterk,
totdat er geen adem in hem was overgebleven.
- 18 En zij zei tot Elia:
'Wat is er tussen mij en u, man Gods?
Bent u naar mij gekomen
om mijn schuld in gedachtenis te brengen
en mijn zoon te doden?'
- 19 En hij zei tot haar:
'Geef uw zoon aan mij.'
En hij nam hem van haar schoot
en voerde hem naar boven naar het bovenvertrek, waar hij verblijf hield,
en legde hem op zijn bed.
- 20 En hij riep tot de HEER
en zei:
'HEER, mijn God,
doet u zelfs tegen de weduwe,
bij wie ik als gast verblijf, kwaad,
door haar zoon te doden?'
- 21 En hij strekte zich drie keer over het kind uit.
En hij riep tot de HEER
en zei:
'HEER mijn God,
laat toch het leven van dit kind tot zijn binnenste terugkeren!'
- 22 En de HEER hoorde naar de stem van Elia.
En het leven van het kind keerde terug tot zijn binnenste.
En het leefde.
- 23 En Elia nam het kind
en voerde het naar beneden van het bovenvertrek naar het huis
en gaf het aan zijn moeder.
En Elia zei:
'Kijk, uw zoon leeft!'
- 24 En de vrouw zei tot Elia:
'Helemaal nu weet ik,
dat u een man Gods bent.
en dat het woord van de HEER in uw mond betrouwbaar is.'

We zingen: Psalm 30 : 4 en 5

4 Ik riep U aan in gro - te nood:
 'Ach Heer, wat winst is in mijn dood?
 Zal ik nog zin-gen tot uw lof,
 als ik ter-neer-lig, stof in stof?
 Heer, hoor mij, zend mij uw be-scher-ming!
 Heer, red mij, toon mij uw ont - fer-ming!'

Liedboek Online

5. Gij hebt mijn weeklacht en geschrei
 veranderd in een blijde rei!
 Mijn rouwkleed hebt Gij weggedaan,
 uw vreugdekleed deed Gij mij aan,
 dat ik zou zingen tot uw ere
 in eeuwigheid, mijn God, mijn Here!

Evangelielezing: Lucas 7 : 11 – 17 (in eigen vertaling)

- 11 En het gebeurde in het vervolg
 dat hij naar een stad ging, genaamd Naïn.
 En zijn leerlingen en een talrijke menigte gingen met hem mee.
- 12 Zodra hij dan de poort van de stad naderde,
 en zie, een gestorvene werd uitgedragen,
 een enige zoon voor zijn moeder.
 En zij was weduwe.
 En een aanzienlijke menigte van de stad was met haar.
- 13 En toen de Heer haar zag,
 werd hij met innerlijke ontferming met haar bewogen.
 En hij zei haar:
 'Ween niet!'
- 14 En erbij gekomen
 raakte hij de baar aan.
 De dragers dan kwamen tot stilstand.
 En hij zei:

'Jongeman,
jón zeg ik:
"Ontwaak!"'

- 15 En de dode ging overeind zitten en begon te spreken.
En hij gaf hem aan zijn moeder.
- 16 Vrees dan beving allen.
En zij verheerlijkten God,
zeggend:
'Een groot profeet is onder ons opgewekt'
en
'God heeft naar zijn volk omgezien'.
- 17 En dit spreken ging uit in heel Judea,
over hem, en de gehele omgeving.

Zingen: *U komt de lof toe*

U komt de lof toe, U het ge - zang,
U al - le glo - rie, o Va - der, o Zoon, o
hei - li - ge Geest in al - le eeu - wen der eeu - wen

Verkondiging

Hoe het verhaal van de dodenopwekking in Lucas 7,11-17 te verstaan?

Gemeente van onze Heer Jezus Messias

1. We mogen met wonderverhalen al *sowieso* niet erg makkelijk uit de voeten kunnen, een verhaal als Lucas 7,11-17 is helemaal moeilijk, als je een kind verloren hebt. En dat zijn er nogal wat: mensen die dat is overkomen. In mijn pastoraat is het dan ook verschillende keren gebeurd dat mensen die dat was overkomen, mij dit verhaal voorlegden, met de vraag: waarom hij, de jongeman van Naïn wel, en mijn kind niet? Geef daar als predikant maar eens antwoord op!

2. Ik kan me goed herinneren dat dit verhaal werd gelezen in de dienst die op televisie te zien was na de ramp in de Oudejaarsnacht in Volendam. Ik weet nog wel dat ik dacht: 'Nou, hij durft, om dit verhaal op dat moment te lezen. Ik ben benieuwd wat hij gaat zeggen.' Wat je dan hoopt? Dat hij recht doet aan het enorme verdriet van de mensen die daar zitten, maar je hoopt ook dat hij recht doet aan het bijbelverhaal, aan het wonder, en aan de dodenopwekking. Want dat is

de kunst van het preken: dat je én recht doet aan de pastorale situatie van de hoorders, én aan het bijbelverhaal.

3. Het was een indrukwekkende dienst toen in Volendam, zeker. Ik weet nog heel goed dat de pastor van die dienst inzoemde op het midden van het verhaal: op het zien – van Jezus – op het met erbarmen over de vrouw bewogen worden en op het naar haar toegaan.’ Dat zijn overigens precies dezelfde (drie) momenten die je ook tegenkomt in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan (Luc. 10) en de gelijkenis van de verloren zoon (Luc. 15). De pastor ging heen en weer van de situatie waarin zijn hoorders zaten en dan weer naar het evangelie, en weer terug. Uitermate treffend deed hij dat. Maar daar bleef het ook bij, als ik het me tenminste goed kan herinneren. Wat hij niet deed, was het kernpunt van het verhaal raken: het wonder, nog meer: de opwekking van deze dode, direct daaropvolgend. En dat begrijp je alleszins, maar tegelijkertijd denk je dan wel: ‘Man, je had beter een ander verhaal kunnen kiezen met dezelfde momenten, maar waarin het vervolg dat nu net zo essentieel is voor dit verhaal, ontbreekt.’

4. Gemeente, even voor alle duidelijkheid, het mag er dan misschien op lijken dat ik op een collega zit te katten, maar dat is absoluut niet mijn bedoeling. Het getuigt *sowieso* van grote moed om zo in het openbaar, terwijl je weet dat heel Nederland op de televisie met je meekijkt, om dan in zo’n moeilijke situatie een verhaal te houden dat aanspreekt en – bovenal – raakt.

Waar het mij om gaat, en daarom noem ik dit voorbeeld, dat is dat je wel ook recht doet aan het cruciale punt van het verhaal. Dat cruciale punt staat er niet voor niets, juist ook met het oog op de hoorders. Ik zou zeggen: pak het dan dus ook!

5. Er is een tweede punt waar ik uw aandacht voor vraag. En die betreft de sleutel voor het verstaan van het verhaal. Elk verhaal heeft een sleutel. En de kunst is voor de lezer, als ook voor de exegeet en de hermeneut om die sleutel te vinden. En dat is niet altijd makkelijk. En het gekke is, dat vind ik tenminste, is dat die sleutel hier notabene in het verhaal ligt, maar dat niemand (!) het herkent als de sleutel waarmee je het verhaal open kunt doen.

6. Waar in het verhaal kan je die sleutel dan vinden? Die ligt in het slot, in de doxologie, in de verheerlijking, vers 16. Die lofverheffing bestaat uit twee zinnen. Mijn stelling, in mijn boek verdedigd: is dat die twee uitspraken in relatie staan tot de drie figuren die in het centrum van het verhaal staan: de zoon, de weduwe en Jezus. Nee, die laatste duid ik niet goed aan: *kyrios* heet hij in het verhaal, de Heer, ik

zei het al in mijn eerste verhaal. In de Septuaginta is dat het Griekse woord voor JHWH.

Wat de aanwezigen hier doen, wat Lucas zelf hier doet, is: verbreden, zoals ik het maar zal noemen. Die verbreding zie je ook aan het slot van het verhaal in vers 17. De woorden verspreiden zich over de omtrek, en ook over Judea. Dat geldt dus de plaats, maar dat geldt ook voor de personages.

- Je ziet feitelijk Jezus optreden, maar hij is meer: in hem manifesteert God zich.

- Je ziet de weduwe optreden, maar ze is meer: ze staat voor het volk.

- En de jongeman? Ook hij is veel meer dan op eerste gezicht wordt gedacht. Hij verbeeldt de profetie, in de lijn van Johannes (de 'grote' 'profeet'). Dat kan je ook al direct aan zijn (profetische) stem horen: En hij ging overeind zitten en begon -inderdaad - profetisch te spreken.

7. Wat ik hoop, is dat u nu in de gaten krijgt, is dat we met betrekking tot deze dodenopwekking met beeldtaal te maken hebben:

- met Jesus, beeld voor God,
- met de weduwe, beeld voor het volk,
- met de zoon, beeld voor de profeet.

Anders gezegd, het bijbelverhaal mag dan gaan over Jezus, de weduwe en haar zoon, de lezer moet het in de bredere context verstaan: het verhaal van de dodenopwekking door Jezus ten behoeve van de vrouw, is een beeld, en wel beeld van een God die een profeet doet opstaan, voor zijn volk.

8. Terug naar onze werkelijkheid: krijgt de pijnlijkheid van de situatie, waarin ik aan het begin over sprak, een hele andere wending? 'Ja, dat is zeker zo.' 'Ontloop je niet de eigenlijke problematiek? Dat zou je welhaast denken. Maar, het is niet waar. De kwestie zit al al eerder op iets anders vast, en wel op de vraag 'welke betekenis heeft het woord 'dood'? Wij, in onze samenleving, verstaan het Griekse woord *nekros* als 'fysiek/biologisch' dood, maar heeft het die betekenis hier ook? Ik zou zeggen: 'Nee, die betekenis heeft het hier niet. De opwekking van deze dode is een beeld, net zoals in het Oude Testament (denk maar aan Ezechiël 37), hier een beeld dat Hij, de Heer, de profetie weer tot leven brengt, die profetie die eerder met de gevangename van Johannes de Doper, door Herodes de mond was gesnoerd. Zo meen ik dat je het verhaal moet verstaan.

9. Dat is het wonder dat Jezus heeft gedaan. Het gaat om de profetische stem: dat die steeds weer tot leven komt, als die niet meer klinkt. Een samenleving heeft die (profetische) stem absoluut nodig,

kan daar niet zonder, willen de kwetsbaren onder ons, zoals b.v. de vreemdeling, zich vertegenwoordigd weten en zich voelen rechtgedaan. Het is niet voor niets dat het wonder zich afspeelt bij de poort. Dat is namelijk de plaats van de rechtspraak. En dat is wat hier geschiedt: Hij, de Heer, doet recht aan weduwen en wezen, helemaal als die weduwe er alleen voor komt te staan, als haar zoon is gestorven. Gezeggen zij Hij, de God van Israël die doden opwekt. Gezegend zij hij, Messias Jezus in wie Hij zich openbaart. Gezegend zij Vader en Zoon die opkomen voor mensen in de marge van de samenleving, voor wie niemand opkomt.

In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Meditatief orgelspel

We zingen: Gezang 274 (uit LvK)

1 O Je - zus wees ter plaat - se!
O Je - zus kom op tijd!
De eer - ste is de laat - ste.
Hij loopt de we - reld uit.

2 De doden zijn verloren,
gevallen uit het licht,
zij hebben dichte oren
en beide ogen dicht.

3 O kinderen gestorven
in onverstaanbaarheid,
nu wordt het nooit meer morgen,
de zon, de maan zijn uit.

4 De liefde heeft geen haven,
het schip zwalkt over zee.
Het lichaam wordt begraven,
alleen de dood gaat mee.

5 Hij kwam de dode tegen,
men droeg de dode uit.
De dood is halverwege
door onze Heer gestuit.

6 Gij die ter hel gevaren
de dood hebt uitgestaan,
red hen die in de aarde
zo reddeloos vergaan!

7 Als koning zult Gij heersen,
Gij maakt een nieuw begin.
De laatste wordt de eerste,
Hij loopt de wereld in.

DIENST VAN HET ANTWOORD

Collecte

De eerste collecte is bestemd voor KIA/werelddiaconaat
en de tweede collecte is bestemd voor de Wijkgemeente.

Kinderen komen terug uit de kinderdienst

Berichten voor de gemeente

[.....]

Gebeden

Heer onze God,
 U bidden wij voor al die mensen
 bij wie door dit verhaal weer zoveel naar boven komt
 en die daar zoveel moeite mee hebben,
 omdat zij het gevoel hebben:
 waarom is dat nu niet met mijn zoon of dochter gebeurd?
 [.....]

Treedt Gij in de pijn en het verdriet en neem het in U op,
 zo bidden wij allen tezamen:

Heer, on - ze God, wij bid - den U, ver - hoor ons.

Heer onze God,
 U bidden wij voor al die mensen
 die geen raad weten met een verhaal,
 met wonderverhalen in het algemeen,
 maar helemaal als het om een dodenopwekking gaat zoals vanmorgen.
 U zeggen wij dank voor het evangelie dat vandaag mocht klinken,
 ook vandaag weer een richting wijzend
 hoe dit verhaal is te verstaan.
 Gij komt mensen heus wel tegemoet,
 ook al hebben we daar wel vaak aarzelingen bij
 of Gij dat wel doet,
 zo bidden wij allen tezamen:
 Heer onze God, wij bidden U: verhoor ons.

Heer onze God,
 U bidden wij voor mensen in de marge,
 mensen voor wie niemand opkomt
 Wil Gij deze mensen toch steeds weer opnieuw een stem geven,
 een profetische stem, als dat nodig is,
 zo bidden wij allen tezamen.
 Heer onze God, wij bidden U: verhoor ons.

Heer, en dat gaat er nog zoveel in ons hart om,
 wij leggen dat in stilte aan U voor

Dat alles bidden wij U in de Naam van Hem, Jezus Messias,
 die ons, zijn leerlingen, zo leerde bidden:

Onze Vader die in de hemelen zijt.
 Uw naam worde geheiligd.
 Uw koninkrijk kome.
 Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op aarde.
 Geef ons heden ons dagelijks brood.
 En vergeef ons onze schulden,
 gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.
 En leid ons niet in verzoeking,
 maar verlos ons van den boze.
 Want van U is het koninkrijk en de kracht
 en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

ZENDING

Slotlied: Lied 391 : 1, 2 en 4 (staande)

1 Hij ging van stad tot stad, Hij sprak:
 'Tot u ben Ik ge-zon-den.'
 Voor zie-ken en ge-won-den
 had Hij een woord, een on-der-dak.

refrein:
 Al-les heeft Hij wel-ge-daan.
 Tot wie zou ik an-ders gaan?

Liedboek Online

2. Hij gaf aan blinden het gezicht,
 de nacht heeft Hij verdreven,
 gaf doden weer het leven –
 waar Hij voorbijging werd het licht. *Refrein*

4. En alwie Jezus' naam belijdt
 zal wonderen verrichten

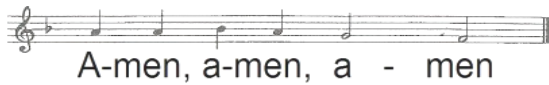
en als een lamp verlichten
de lange gang van onze tijd. *Refrein.*

Wegzending en zegen

Gaat dan heen om wonderen te verrichten,
met de zegen van de goede God.

De Heer omgeeft u en jou van achteren en van voren.
en Hij legt zijn hand op jou en op u.

Gemeente:

Orgelspel

Toespraak van Johan Bovelander

